Poštnina plačana v gotovini. V Ljubljani, 29. septembra 1927. Štev. 11. Letnik LXVIII. (Šol. l. 1927/28.).

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/I. Vse pošiljatve je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko politiško glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 60 Din, za inozem. 80 Din. Posamezna štev. 1·50 Din. Članstvo „Pov. UJU—Ljubljana" ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne notice vseh vrst je plačati po Din 2·50 od petit vrste. Inseratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Partizanstvo

Ni ga zla, ki bi zadalo naši državi tako globoke rane, kakor jih je zadalo partizanstvo. Pri ljudstvu je izpodkopalo vero v pravičnost in poštenost državne uprave, uradništvo je moralno korumpiralo in mu vzelo veselje do dela, politične stranke je diskreditiralo tako, da se morajo same boriti proti njemu, če hočejo imeti obstoj tudi v bodočnosti. Materijalna korupcija, ki je zadnja leta požrla ne samo milijone, ampak celo milijarde in tako občutno oškodovala naš pokret v tujini, ima svoj izvor v — partizanstvu.

Nam prečanom je bila ta kuga do povojne dobe komaj poznana po imenu. Le v znani predvojni dobi je z njo prišlo nekoliko v stik učiteljstvo na bivšem Kranjskem.

V mali in razmeroma mladi Srbiji pa je bila že neki docela domača. Saj ni bila pravzaprav nič drugega nego žalostna dedščina večstoletnega robstva Turčinom in naravna posledica tedanjih razmer. Zato je tudi pošteni Srbi niso mogli zatreti še v nekaterih desetletjih. Povojna doba je bila pa kakor nalašč ustvarjena za take bacile, da so se razbohotili in razpasli po celem kontingentu in so celo okužili narode in države, ki so ostale zdrave in čvrste skozi cela stoletja.

Bolan in okužen organizem ne ozdravi čez noč. Treba je trdega in neizprosnega dolgotrajnega boja. To vidimo povsod. Prav nič drugače ne more biti pri tem zlu, ki se je že tako globoko zajedlo v naše javno življenje. Zato je dolžnost vseh, ki ljubijo svoj narod in lastno državo, da stopijo odločno v boj proti partizanstvu, pa naj se pokaže kjerkoli in v kakršnikoli obliki.

Slovensko učiteljstvo je lahko danes upravičeno ponosno, da je izmed vseh stanov ono prvo odločno in javno nastopilo proti partizanstvu.

Naša zasluga je v prvi vrsti, da se danes misel o depolitizaciji uradništva in vseh državnih nameščencev vedno bolj uveljavlja v strokovnih organizacijah in v javnosti. Da, celo voditelji političnih strank so v svojih programatičnih govorih na volilnih shodih zavzeli isto stališče. In če danes naše uradništvo vrši svoj poklic razmeroma dosti bolj mirno in ne v večnem strahu, kedaj bode prestavljeno, kakor se je to godilo še pred par leti, potem je to posledica konsolidacije političnih razmer, h kateri smo mnogo pripomogli ravno mi.

Zakaj za vršitev kateregakoli poklica mora biti v prvi vrsti merodajna strokovna sposobnost. Vsak dober podjetnik, ki hoče uspevati, upošteva to načelo. Upoštevati ga mora tudi država. Zdi se, da so tudi našo državo privedle prebogate izkušnje zadnjih let do tega načela, ki ga bode morala upoštevati, če hoče napredovati. Saj ji je partizanstvo zadalo že zadosti ran. Zakaj, kjerkoli se je naselilo, so se prej ali slej pokazale zle posledice. Partizanske metode so morda tupatam res koristile kaki politični stranki, ali pa posameznikom, a ta korist je bila še vsakokrat samo **navidezna, trenutna.** Kolo časa in moči političnih strank se suče kaj naglo. In tako je še vsakokrat prišla za male grehe — velika pokora.

V nobeni panogi javne uprave pa ne prizadene partizanstvo tako velike moralne škode, kakor ravno v prosvetni, pri šoli in učiteljstvu. Zakaj vsak drugi uradnik ima manj stika z ljudstvom, nego učitelj. Mrtvi akti so približno povsod enaki, naj si bodo tu ali tam. A učitelj ima pa živ materijal, ima duše, katere oblikuje in jih pripravlja za življenje. Iztrgajte ga iz njegovega delokroga in zadali ste glavno rano ne toliko njemu, kakor pa njegovi mladini, bodočemu narodu, državi. **Zato pa stranka, ki želi dobro narodu, državi in sebi, ne bode nikoli uvajala in pospeševala — partizanstva nikjer, najmanj pa na polju šolstva.**

Že preje sem omenil, da boj proti partizanstvu ne more biti dobojevan čez noč. Preveč se je zajedel, pregloboko je že zašlo to zlo v našo javnost. To uvidevamo mi sami najbolj, ker ta boj bijemo že par let. In dasi imamo že lepe uspehe, katerih samo tisti ne vidi, ki jih **noče** videti, vendar še ne bomo smeli položiti orožja iz rok.

Vemo — in naravno je — da je še danes med nami ljudi z malim obzorjem in še z manjšo dušo, ki si na tihem mislijo: »Aha, zdaj je naša stranka na krmilu, zdaj bomo pokazali nasprotnikom!« **Seveda taki majhni ljudje ne pomislijo, da pride že lahko kar čez noč na krmilo nasprotna stranka in bo »pokazala« njim.**

Kdor je tako kratkoviden, da izrablja trenutni režim v svoje osebne namene, naj potem tudi ne godrnja če ga nasproten režim tepe in preganja. Režimi so od danes do jutri, stan in njegove pridobitve pa ostanejo.

Kdor brez sankcije organizacije sprejema mesta, ki bi jih ne smel, naj tudi ne pričakuje, da ga bo organizacija ščitila, če mu bo mesto odvzeto.

Ravno radi tega pa mora biti naša stanovska politika le načelna in smotrena. Naj bodo režimi taki ali taki, mi gremo vedno svojo ravno načelno pot. Kdor pa te poti ne mara, naj rajše organizacijo zapusti.

Radi nekaterih posameznikov ne sme trpeti cel stan, ne sme trpeti največja institucija naroda — šola.

Naša organizacija je začela boj proti partizanstvu, se je v tem boju utrdila in ne bode popustila ne na levo, ne na desno **in tudi ne popusti lastnim članom — ako bi bilo potrebno — dokler ta boj ne bode dobojevan do konca.**

Hren.

Revizija uradniškega zakona je atentat na naše zakonite pravice!

Brez parlamenta se hoče pogaziti z uredbo zakonite pravice, ki nam jih je dal parlament. — Z uredbo se hoče uničiti zakonite pravice naših specialnih zakonov. — Službeno dobo se nam namerava zvišati na 38 službenih let. — Prvo grupo položajnih plač se nam hoče zapreti. — Meščanskošolski učitelji izgube 10% k prvi grupi. — Pooblastilo finančnega zakona gotovo ne daje tako dalekosežnih pravic. — Taka revizija bo rodila se več nezadovoljstva.

Tajne in nedemokratične metode pri izdajanju uredb in zakonov.

Pri nas se izdajajo uredbe in zakoni »na brzu ruku«. Sestavi se v ministrstvu komisija, zapre se med štiri stene in ne vpraša nikogar ničesar, najmanj pa prizadete in nato sestavi novo uredbo — nov zakon.

Ko pa je isti objavljen, se kaj kmalu izkaže, da je pomanjkljiv, neporaben in včasih tudi neizvedljiv. — No in kaj se sedaj zgodi — popravi se ali pa celo prekliče.

Če bi se že pri sestavljanju odredb in zakonov zaslišalo mnenje z zakonom prizadetih faktorjev, ne bi bilo potrebno, da bi se delalo z sestavljanjem zakonov tako kot bi kdo segal z roko okoli hrbta v žep. Najboljši primer imamo sedaj, ko se revidira uradniški zakon.

Učni načrt za bodoče šolsko leto je menda že sestavljen in če bo Bog hotel, bodemo preizkušali vsako leto nov učni načrt. Uredbo o disciplinskih sodiščih je zadela usoda preklica še preden je bila izvedena, a uredbo o oblastnih in krajnih šolskih odborih so začeli krpati preden so bili odbori sestavljeni.

S takim postopanjem bomo prišli tako daleč, da ne bodo imela ministrstva in parlament sploh nobenega drugega dela kot razne revizije zakonov in uredb vsako leto in vsako parlamentarno dobo.

Zlo vsega pa je, da so korigirane uredbe in revidirani zakoni vedno slabejši od prvotnih in to zlo ne bo toliko časa odpravljeno, dokler se bodo uporabljale nedemokratične in tajne metode pri izdelavi zakonov in uredb.

Naravnost kot ponižujoče za parlament pa se mora smatrati, da se tako važni zakon, kakor je uradniški, korigira in poizkuša bistveno revidirati in izpremeniti z uredbo — **brez parlamenta.**

Prvi predlog glede ureditve plač.

Prvi predlog glede ureditve položajnih plač se je glasil sledeče:

I. kategorija.		II. kategorija.		III. kategorija.	
1. grupa	48.000		—		—
2. grupa	42.000		—		—
3. grupa	36.000		—		—
4. grupa	18.000		—		—
5. grupa	12.000	1. grupa	12.000		—
6. grupa	9.600	2. grupa	9.600	1. grupa	9.600
7. grupa	7.200	3. grupa	7.200	2. grupa	7.200
8. grupa	5.400	4. grupa	5.400	3. grupa	5.400
pripravniki	9.600	5. grupa	4.200	4. grupa	4.200
vsega z osnovno plačo in stanarino		pripravniki: še ni določena		pripravniki: še ni določena	

V pripravljalni grupi naj bi bili vsi uradniki 3 leta. Napredovali naj bi učitelji avtomatično, in sicer: v 5. grupo po 5 letih, v 4. grupo po 10 letih, v 3. grupo po 15 letih in v 2. grupo po 20 letih. V prvo grupo osnovnošolski učitelji ne bi mogli priti. Čl. 7. čin. zak. naj se ukine, zato pa naj pridejo nadzorniki, meščanski učitelji in drugi iz čl. 7. čin. zak. tudi v 1. grupo druge kategorije. Ti naj bi napredovali sledeče: v 4. gr. po 5. letih, v 3. gr. po 10. letih, v 2. gr. po 15. letih in v 1. grupo po 20. letih. Osnovne plače bi ostale. Stanarina še ni bila določena, a mišljenje je bilo, da se procentualno zvišuje. Načeloma je bilo odločeno, da pride razvrstilna uredba v zakon sam. Če se ta predlog sprejme, je obstojala namera, da se draginjske doklade znižajo za 50% od prvotnih in na to linearno z razmerami.

Sedanji predlog glede ureditve plač.

Sedanji predlog glede položajnih plač je sledeč:

I. kategorija.		II. kategorija.		III. kategorija.	
1. grupa	48.000		—		—
2. grupa	42.000		—		—
3. grupa	36.000		—		—
4. grupa	24.000		—		—
5. grupa	12.000	1. grupa	12.000		—
6. grupa	9.600	2. grupa	9.600	1. grupa	9.600
7. grupa	7.200	3. grupa	7.200	2. grupa	7.200
8. grupa	5.400	4. grupa	5.400	3. grupa	5.400
pripravniki: še ni določena		5. grupa	4.200	4. grupa	4.200
		pripravniki: še ni določena		pripravniki: še ni določena	

K temu poroča beograjsko »Vreme«, kar odgovarja po naših informacijah istini, sledeče:

V I. kat. plače niso povišane.

Pri vseh položajnih plačah se črta 1. stopnja, da jih bo le 9, in sicer od 2.—10. sedanje.

Pripravniki ne bodo imeli položajne in osnovne plače, temveč vso plačo v enem, ki jo še odredi finančni minister. Doba jim traja 3 leta. Po 3 letih morajo položiti državni izpit. Pri učiteljstvu po spec. zak. že po 2 letih. Po tem izpitu lahko pride v 5. grupo, a lahko se ga tudi do dovršenega 5. leta pridrži kot pripravnika.

Stanarina se ne zviša.

Napredovanje je pri sodnikih, profesorjih in učiteljih avtomatično, v drugih strokah procentualno. Če ni proračunske možnosti (!), se izvrši napredovanje na račun znižanja draginjskih doklad. (Tako se bodo umetno ukinile draginjske doklade).

V penzijo se računajo službena leta šele po dovršenem 21. starostnem letu. Vsa prejšnja leta se ne štejejo v penzijo. (Torej bo 35 + leta pred 21. dovršenim starostnim letom službe!)

Kadrski rok se ne prizna nikomur, tudi ne onim, ki jim je bil dosedaj priznan. (Z zakonom bi bila nemogoča taka izprememba!)

Rodbinska penzija se prizna moški deci do 24. leta, oziroma dokler ne stopi v službo, ženski deci do poroke.

Pravico do polne penzije dobi uradnik z dovršenim 35. službenim letom. (Z uredbo se hoče kršiti pravica 32-letne službe, ki jo ima učiteljstvo po špec. zakonu).

Učitelji napredujejo po 4 letih v 4. gr. po 10. v 3 gr., po 18. v 2. grupo, v kateri ostanejo do penzije. Če se uredba ne izpremeni, bo prva grupa za osnovnošolsko učiteljstvo zaprta. (Meščanskošolski učitelji izgube 10% k prvi grupi!)

Učitelji meščanskih šol pridejo v 4. gr. II. kat. s 3, v 3. gr. II. kat. z 8, v 2. gr. II. kat. s 14 in v 1. gr. II. kat. z 20 leti efektivne službe po položenem definitivnem izpitu.

V roku 5 mesecev se izvrši ponovna razvrstitev po tej uredbi, ki jo izvede centralna komisija za tolmačenje čin. zak. pri ministrstvu pravde.

Kritični pregled.

Na prvi mah je videti, da znači, kakor za vse uradništvo, tudi za učiteljstvo revizija znatno poslabšanje.

Nikakor ni pravično, da se odvzame osnovnošolskemu učiteljstvu pravica napredovanja v 1. grupo položajnih plač, ker bi meščanskošolski učitelji (ne bili nič na slabšem, če bi — kakor dosedaj — tudi osnovnošolski učitelji prišli v 1. grupo. Treba bi bilo onim dati še posebne dodatke čez dosedanje pravice, ne pa osnovnošolskim učiteljem ukiniti dosedanje pravice, samo da obstoja neka razlika.

Drugi udarec je štetje let za penzijo šele po 21. starostnem letu. To se pravi, večini učiteljstva zvišati službena leta na 38 let. Kakor proti prvemu, tako je treba, da tudi proti drugemu dvigne učiteljstvo svoj glas.

Tretji udarec je napredovanje v poedine grupe pri višjih rokih, kakor so predvideni za meščanskošolsko učiteljstvo. Roke za napredovanje je treba na vsak način znižati in izjednačiti z meščanskošolskimi.

Gotovo je, da komisija za revizijo čin. zak. ni dobila s finančnim zakonom pooblastila, da okrne z uredbo dosedanja zakonita prava. Proti temu, da se z uredbo okrnjujejo pravice, ki so bile dane z rednim zakonom, moramo odločno dvigniti svoj glas.

Že sedaj moramo svariti merodajne kroge pred mislijo, da bi ob napredovanjih okrnjevali draginjske doklade, še bolj moramo svariti pred kako mislijo, da bi se sedanje navidezno zvišanje pol. plač vzelo za povod za znižanje draginjskih doklad.

Spričo stanovanjske krize in draginje stanovanj moramo nasprotno pozvati na zvišanje stanarine s strani države ter na povišanje draginjskih doklad ravno zaradi povečanja draginje z ukinjenjem stanovanjskega zakona.

Zahtevati moramo, da se ne ukine čl. 7. čin. zak., temveč da se z njim še nadalje regulira položaj onim skupinam, ki po službi ali izobrazbi presegajo pogoje za II. kat. Prepričani smo, da tudi meščanskošolski učitelji ne bodo zadovoljni, ker izgube 10% k prvi grupi, ki bi jih imeli, če bi osnovnošolsko učiteljstvo obdržalo prvo grupo.

Odločno moramo protestirati, da se z uredbo zvišuje službena doba od 32 službenih let, ki je dana za učiteljstvo s specijalnim zakonom na 35 oziroma po ovinkih celo na 38 službenih let.

V razvrstilni uredbi v čl. 11. so velike pomanjkljivosti, še večje kakor so bile pri prvi razvrstilni uredbi. Roki za avtomatično napredovanje v III. kat. so popolnoma izpuščeni. Izpuščena je razvrstitev nadzornikov, učiteljev mešč. šol, ki so prideljeni drugim šolam (tehnični srednji itd.), učit. spec. šol, strok. učiteljev na tehn. sred. šolah, zabavilj, učit. žen. roč. del ter druge pomanjkljivosti, ki jih je Pov. UJU izneslo že leta 1923. k razvrstilni uredbi.

Materijalni efekt brez ozira na draginjske doklade.

	Dosedanje plače				Nove plače				Razlika med starimi in novimi prejemki
Pričeto služb. leto	Položajna plača	Osnovna plača	Stanarina	Skupaj	Položajna plača	Osnovna plača	Stanarina	Skupaj	
4.	2640	3720	1200	7560	4200	3720	1200	9120	1560
5.	2640	3720	1200	7560	5400	3720	1200	10320	2760
11.	3600	5160	1500	10260	7200	5160	1500	13860	3600
19.	4800	7320	1800	13920	9600	7320	1800	18720	4800
22.	6600	8280	1800	16680	9600	8280	1800	19680	3000
25.	6600	9240	1800	17640	9600	9240	1800	20640	3000
28.	6600	10440	1800	18840	9600	10440	1800	21840	3000
31.	6600	12006	1800	20406	9600	12006	1800	23406	3000

Dvignimo svoj glas vsi!

Dolžnost vseh društev je, da stopijo na branik naših pravic in dvignejo svoj glas proti merodajnim faktorjem, ki hočejo z uredbo pogaziti naše zakonite pravice, ki nam jih je dal parlament.

Širji sosvet bo moral govoriti odločno v tem pogledu, tam damo tudi predsednikom informacije o delu, ki smo ga izvršili v tej zadevi in ki ga je izvršilo UJU.

SEJA ŠIRJEGA SOSVETA UJU — POVERJENIŠTVO LJUBLJANA

dne 2. oktobra 1927.

V nedeljo, dne 2. oktobra 1927, se vrši seja širjega sosveta UJU — poverjeništvo Ljubljana ob 10. uri dopoldne v risalnici drž. moškega učiteljišča v Ljubljani.

Dnevni red:

1. *Otvoritev seje in poročilo poverjenika tov. A. Skulja.*
2. *Poročilo funkcionarjev : a) tajnika; b) blagajnika.*
3. *Realizacija sklepov pokrajinske skupščine:*
   a) poslovanje okrajnih učiteljskih društev;
   b) članstvo in zborovanja;
   c) samoizobrazba;
   č) šolska reforma;
   d) izvenšolsko delo.
4. *Poročilo o reviziji uradniškega zakona.*
5. *Reorganizacija našega tiska.*
6. *Učiteljske gospodarske organizacije.*
7. *Vprašanje kontraktualnega učiteljstva.*
8. *Predlogi in nasveti.*

Opomba: Člani širjega sosveta so vsi člani ožjega sosveta in vsi predsedniki okrajnih učiteljskih društev. Ako se kak član ne more udeležiti seje, lahko pooblasti namestnika, ki se mora izkazati s pismenim pooblastilom. Zaradi važnosti seje pričakujemo, da bodo zastopana vsa naša društva.

UJU — POVER. LJUBLJANA,
dne 27. septembra 1927.

ANDREJ SKULJ,
poverjenik.

JOSIP KOBAL, *tajnik.* *RADO GRUM,* *blagajnik.*